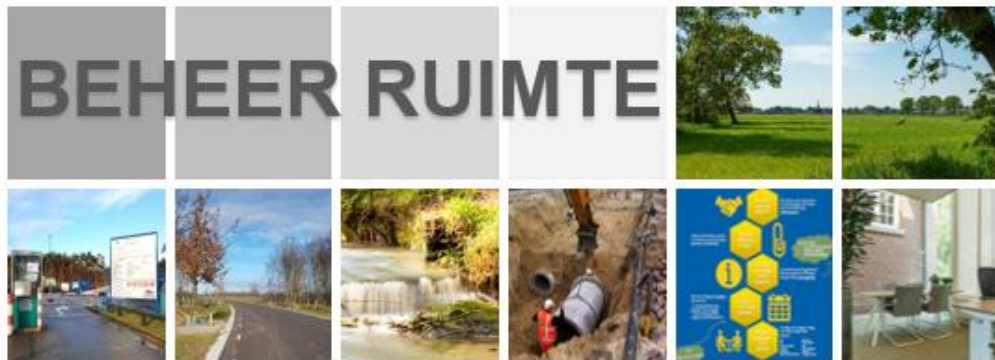

BORA IV BEHEERPLAN GROEN

2024-2027

BEHEER RUIMTE

BORA

Strategisch Beleid

HR

Secretariaat

Communicatie

Buitendienst

& ORGANISATIE

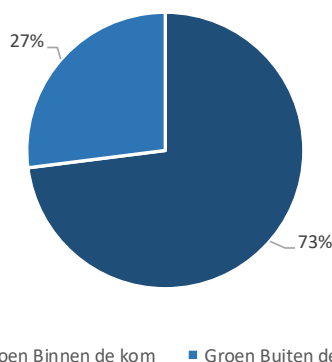
1.Arealen

Groen is een belangrijke drager van de inrichting van de buitenruimte. Belangrijk voor leefbaarheid en vitaliteit van wijken, dorpen, platteland en regio. De opgave is om het areaal duurzaam in stand te houden. Een aanpassing van het oorspronkelijke beheerplan Groen is nodig door klimaatinvloeden, areaalwijzigingen, aanpak probleemsoorten en wijziging van de organisatie voor het groenonderhoud binnen de kom.

Ca. 73% van het gemeentelijk groen bevindt zich in het buitengebied en bestaat uit ruige beplanting (bosplantsoen en houtsingels), bomen en grassen (bermen, sloten en kruidenrijk grasland). Voor de gemeentelijke bos-en natuurterreinen is een apart beheerplan opgesteld. De exploitatie bos-en natuurbeheer valt buiten de kaders van BORA IV.

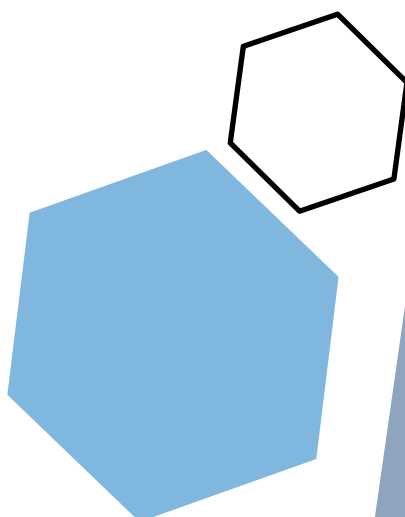
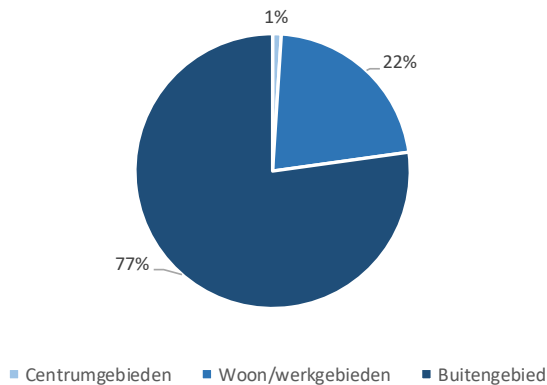
Omschrijving:	%:
Groen Binnen de kom	73%
Groen Buiten de kom	27%
Totaal	100%

Groen binnen- en buiten bebouwde kom

Omschrijving:	Aantal:	%:
Centrumgebieden	391	1%
Woon/werkgebieden	8.363	22%
Buitengebied	29.644	77%
Totaal	38.398	100%

Standplaats bomen in de gemeente

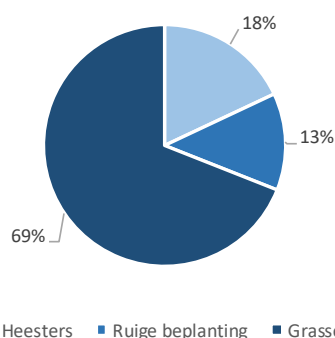

Binnen de bebouwde kom bestaat het groen uit een grotere diversiteit aan beheertypen dan buiten de bebouwde kom. Naast bomen en een grote hoeveelheid ruige / natuurlijke beplanting en grassen (82%) is binnen de bebouwde kom ook sierbeplanting / cultuurlijke beplanting (van onder andere blokhagen, bodembedekkers, perkrozen, sierheesters en vaste planten) toegepast. De ruige / natuurlijke beplanting en grassen zijn vooral toegepast in de grotere groenstructuren en parkjes. Sierbeplanting is met name toegepast in de woonstraten.

Naast de beplanting beschreven in bovenstaande paragraaf heeft de gemeente ook ca. 38.000 bomen in beheer. Ook hiervan staat het merendeel in het buitengebied. Een deel van het gemeentelijk areaal aan (laan)bomen, bermen en sloten ligt buiten de gemeentegrenzen (Valkenswaard en Eersel).

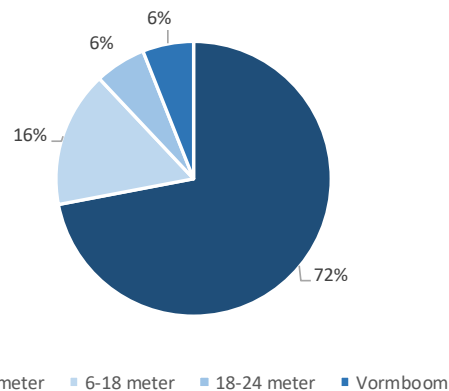
Omschrijving:	%:
Heesters	18%
Ruige beplanting	13%
Grassen	69%
Totaal	100%

Verdeling beplantingstypen binnen bebouwde kom

Omschrijving:	%:
0-6 meter	72%
6-18 meter	16%
18-24 meter	6%
Vormboom	6%
Totaal	100%

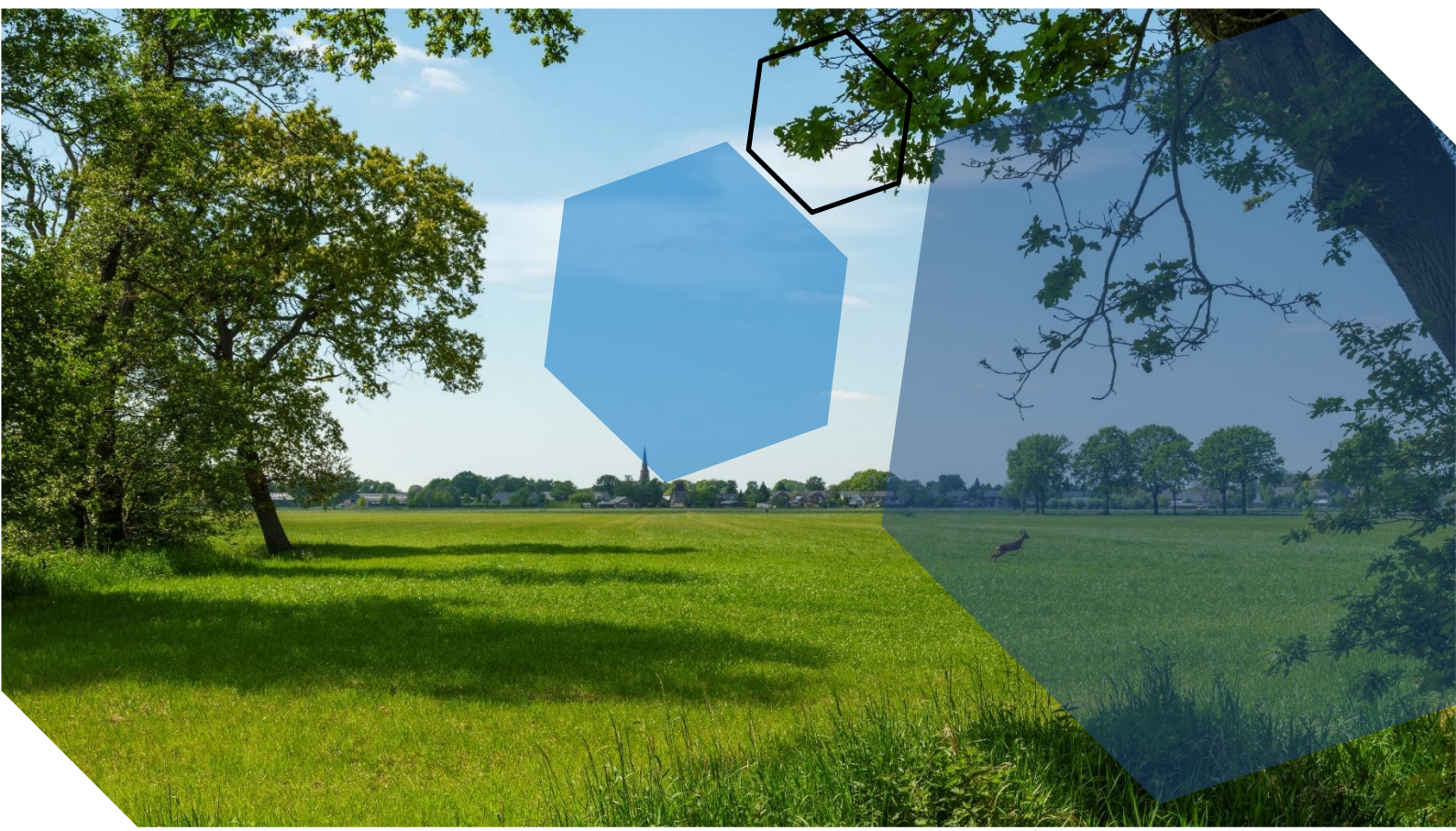
Boomklasse binnen bebouwde kom

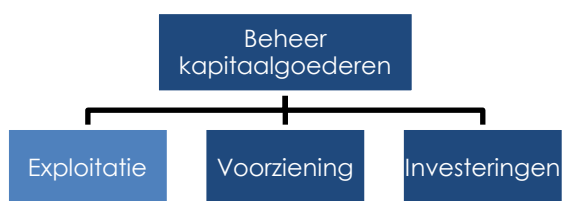
Groen binnen de kom	Aantal:
Bomen	8.754 stuks
Natuurlijke beplanting	96.399 m2
Cultuurlijke beplanting	96.418 m2
Gras/Gazon	497.358 m2
Hagen	34.618 m2

Groen binnen de kom	Aantal:
Bomen	29.644 stuks
Natuurlijke beplanting	102.300 m2
Grassen/Bermen	1.806.178 m2
Cultuurlijke beplanting	725 m2
Hagen	1.830 m2
Retentievoorzieningen	5 stuks
Poelen en kruidenvegetaties	110.000 m2
Sloten en duikers	157.000 m1
Sloten waterschap: ruimen maaisel	23.000 m1

Poelen en kruidenvegetaties liggen onder andere langs de beek 'de Run' en in het stroomgebied van beekdal de Keersop. Voorbeelden hiervan zijn het 'Kasteelgebied' nabij de kern Bergeijk, gebied Liskes nabij de Beekloop en langs de Fortjes-waterloop in Luyksgestel. De retentievoorzieningen maken onderdeel uit van het rioolsysteem en liggen aan de rand van de kernen. Het beheer van de groene inrichting aan de retentievoorzieningen maken onderdeel uit van het taakveld riool.

2. Exploitatie

Binnen de kom

Het beheer van het groenareaal binnen de bebouwde kom wordt grotendeels uitgevoerd op basis van een integraal contract met in de vorm van een bouwteamovereenkomst. Het bouwteam bestaat uit een groenaannemer, het participatiebedrijf KempenPlus en de gemeente als opdrachtgever.

Integraal contract

In het contract is het groenonderhoud van alle beheergroepen (bomen, beplanting, hagen) in het groen opgenomen, inclusief zwerfvuil ruimen, leegmaken afvalbakken en bladkorven. Daarnaast is ook het onkruidbeheer op verhardingen opgenomen. Ook het snoeiwerk van de bomen binnen de bebouwde kom, welke uitgevoerd wordt door vakbekwame boomverzorgers, (European Treeworkers) is in het integrale contract opgenomen.

Het onkruidbeheer op verhardingen en het leegmaken van bladkorven maakt onderdeel uit van respectievelijk het taakveld verhardingen en duurzaamheid.

Buitendienst en derden

De gemeentelijke Buitendienst voert taken uit, zoals het afmaaien van uitgebloeide bloembollen, en onderhouden ze bloembakken en plaatsen ze bladkorven. Tevens onderhouden ze bosjes en bermen binnen de bebouwde kom. Speellocaties en rasters worden onderhouden en bij calamiteiten staan ze klaar om ondersteuning te bieden.

Aannemers verzorgen het onderhoud aan het Ploegpark, hanging baskets, wadi's en speellocaties. De rotondes worden jaarlijks gesponsord door lokale bedrijven / ondernemers. Met de inkomsten worden deze rotondes door een lokale groenondernemer onderhouden.

Het onderhoudsniveau is gebaseerd op beeldkwaliteitsniveau A (centrumgebied 't Hof en Ploegpark) en B (woongebieden, doorgaande wegen, industrieterreinen en overige gebieden*). Dit komt overeen met het rapportcijfer 7.

*= CROW publicatie 380 "Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte 2018"

Buiten de bebouwde kom

Buiten de bebouwde kom worden de werkzaamheden uitgevoerd door een diversiteit van erkende aannemers, de gemeentelijke Buitendienst en op kleine schaal door inwoners, ondernemers (agrarisch natuurbeheer) en organisaties (WBE zuidoost Kempen, Ouw Getög, IVN, Gildes). De Buitendienst levert buiten de bebouwde kom met name een bijdrage aan het onderhoud aan bermen, duikers, bomen, houtsingels, wandelpaden, rasters, bruggen en faunavoorzieningen. Daarnaast verwijderen ze zwerfvuil en afval.

Zowel binnen als buiten de bebouwde kom is het beheer van invasieve soorten een uitdaging. Japanse duizendknoop komt voor in o.a. bermen, plantsoenen en bosranden. Door de locaties te isoleren, markeren en bestrijden, veelal door de eigen Buitendienst, wordt verdere verspreiding beperkt.

Klimaatverandering

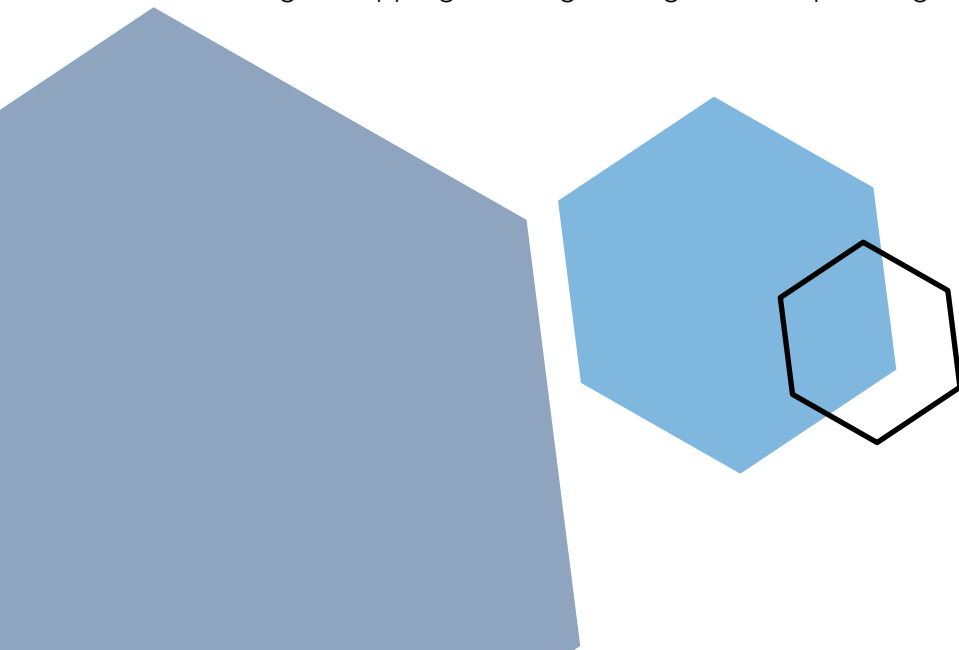
Binnen en buiten de bebouwde kom gaan bomen en heesters dood door droogte, storm, hagel, ziekten en insectenaantastingen. Bij de inboet (het vervangen van dode beplanting) is er steeds meer aandacht voor de groeiplaatsverbetering en passende soortkeuze. De vuistregel is hier 'De juiste boom op de juiste plaats' en de bodem is de basis. Een gezond en evenwichtig bodemleven is uitermate belangrijk. Een gezond bodemleven draagt bij aan een weerbaar gewas (boom / vegetatie). Daarnaast legt een gezonde bodem CO₂ vast en zorgen ze voor de beperking van wateroverlast (sponswerking) bij hevige regenbuien. Bij drogere perioden houden ze juist water vast. Bij de boomsoortkeuze wordt gekeken welke boomsoorten geplant worden om klimaatbestendig te zijn. Ook plantvakken afdekken met organisch materiaal (mulch) met als doel om uitdroging tegen te gaan, als verbetering van de bodemstructuur en als vermindering van de onkruiddruk.

Bij de soortkeuze letten we op droogteresistentie, gevoeligheid voor ziektes, de bijdrage aan ecosysteemdiensten en de bijdrage aan biodiversiteit. De aanwezige monoculturen van bomen en hagen waar mogelijk doorbreken bij vervangingsopgaven. Dat vermindert het risico op plaaginsecten en ziekten. Het aandeel van zomereik in het buitengebied is relatief hoog. Hierdoor ontstaat er een voedselvoorraad waardoor de eikenprocessierups goed kan overleven. Op risicovolle plekken, zoals bijvoorbeeld scholen en sportverenigingen wordt goed gekeken welke boomsoorten er toegepast worden.. De zomereik heeft, net als vele andere inlandse bomen een hoge ecologische waarde. Hierdoor trekt deze soort insecten, vogels en zoogdieren aan. , Behoud is belangrijk voor een gezond en evenwichtig ecosysteem.. Een goed alternatief is wintereik. Cultivars en exoten bewijzen prima diensten. Het is een misverstand om te denken dat alleen inheemse soorten goed zijn voor de biodiversiteit.

De waarde van bomen beperkt zich niet alleen tot een monetaire waarde, sierwaarde en aankleding van ruimte of beeld. De ecosysteemdiensten (afvangen fijnstof, verkoeling, waterbeheersing, CO₂-vastlegging en biodiversiteit) worden steeds belangrijker. We streven naar een jaarlijkse vergroting van het areaal bomen en toename van het boomkroonvolume. Het groenareaal mag niet afnemen.

Kaders bij het beheer

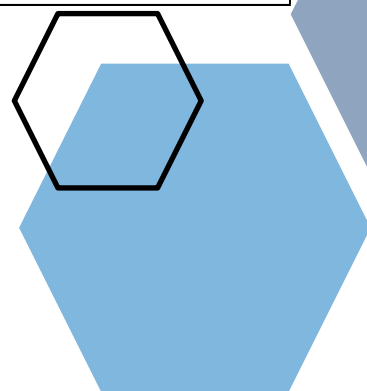
- Wettelijke zorgplicht: maatregelen omtrent boomveiligheid, passende verkeersmaatregelen, passende maatregelen bij bodemverontreiniging, passende maatregelen bij hinder van plaaginsecten en Arbozaken;
- Natuurbescherming: zorgplicht beschermde flora en fauna, instandhouding groenareaal buiten de bebouwde kom, groencompensatie en bij de uitvoering plaagbestrijding;
- Milieubeleid: zinkassen, asbest, Kaderrichtlijn water KRW, groenafval, bodemkwaliteit;
- Bomen(kap)beleid: waardevolle bomenlijst, vergunningen, bomen effect analyse, afhandeling schades, aantastingen, groeiplaats en fijnstof;
- Erfgoed: Mien Ruys: Ploegpark - Bloemen-en Beeldentuin - Plantsoen Pr. Beatrixstraat - plantsoen Aquino gebouw; archeologie (o.a. Kasteelgebied, oude begraafplaatsen en grafheuvels);
- Schouwplicht Waterschap De Dommel: sloten en duikers;
- Uitgifte snippergroen: in gebruik geven, aanpassen groen.

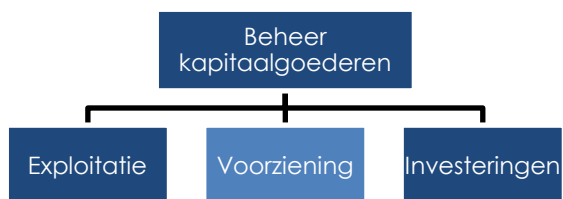
Uitgangspunten bij de uitvoering van beheer

- Geen chemische bestrijdingsmiddelen bij onkruidbestrijding, plaaginsecten en probleemkruiden. Bij invasieve exoten incidenteel toegestaan;
- Inspecties blijven uitvoeren voor planmatig boombeheer;
- Bladafval, maaisel (berm en sloten) en houtsnippers zoveel mogelijk gebruiken voor bodemverbetering;
- Bermbeheer: in het voorjaar slechts ca.1 meter breed maaien voor behoud insectenstand en biodiversiteit. Dit met uitzondering van uitzichthoeken, hoofdwatgangen en nabij inritten. Aandacht voor probleemkruiden(o.a. Japanse duizendknoop) en rode lijstsoorten (o.a. bremraap en orchideeën);
- Stimuleren en faciliteren inzameling zwerfafval.

Exploitatie Groen	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Groenonderhoud binnen de kom	€ 1.378.000	€ 1.378.000	€ 1.378.000	€ 1.378.000	€ 5.512.000
2 Groenonderhoud buiten de kom	€ 256.000	€ 259.000	€ 262.000	€ 262.000	€ 1.039.000
Totaal					
Totale exploitatie	€ 1.634.000	€ 1.637.000	€ 1.640.000	€ 1.640.000	€ 6.551.000

2. Voorziening

Ruimtelijke ontwikkelingen en klimaatverandering leiden tot noodzakelijke vervangingsopgaves in het groen areaal. De vervanging lift zoveel mogelijk mee met projecten gericht op wegreconstructies en wegonderhoud, rioolaanpassingen en waterberging Doormiddel van een integrale aanpak.

De projecten Groot onderhoud wegen en Groen sluiten op elkaar aan. Voor de voorziening Groen betekent dat voor de periode 2024-2027 de onderstaande uitgaven:

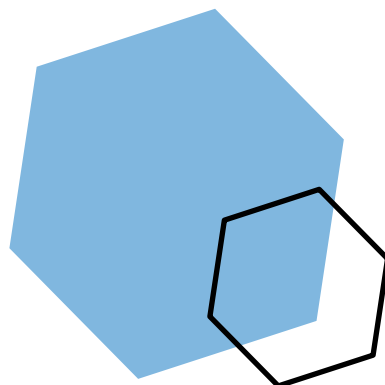
Voorziening Groen	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Voorziening groen	€ 38.000	€ 31.000	€ 36.000	€ 27.000	€ 132.000
Totaal					
Totale voorziening	€ 38.000	€ 31.000	€ 36.000	€ 27.000	€ 132.000

Voorziening Groen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand voorziening 01-01-....	€ 166.000	€ 125.000	€ 113.000	€ 108.000	€ 98.000	€ 97.000
Storting	€ 34.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
Onttrekking	€ 74.000	€ 38.000	€ 31.000	€ 36.000	€ 27.000	€ 34.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 125.000	€ 113.000	€ 108.000	€ 98.000	€ 97.000	€ 89.000
Voorziening Groen	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Stand voorziening 01-01-....	€ 89.000	€ 94.000	€ 100.000	€ 89.000	€ 89.000	€ 94.000
Storting	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
Onttrekking	€ 21.000	€ 20.000	€ 38.000	€ 25.000	€ 21.000	€ 18.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 94.000	€ 100.000	€ 89.000	€ 89.000	€ 94.000	€ 102.000

Voorziening Groen	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Stand voorziening 01-01-....	€ 102.000	€ 108.000	€ 78.000	€ 70.000	€ 67.000	€ 62.000
Storting	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
Onttrekking	€ 19.000	€ 56.000	€ 34.000	€ 29.000	€ 31.000	€ 32.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 108.000	€ 78.000	€ 70.000	€ 67.000	€ 62.000	€ 56.000

Voorziening Groen	2041	2042	2043	2044	2045	2046
Stand voorziening 01-01-....	€ 56.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 50.000	€ 31.000	€ 11.000
Storting	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
Onttrekking	€ 28.000	€ 26.000	€ 31.000	€ 45.000	€ 46.000	€ 28.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 55.000	€ 55.000	€ 50.000	€ 31.000	€ 11.000	€ 9.000

Voorziening Groen	2047	2048
Stand voorziening 01-01-....	€ 9.000	€ 13.000
Storting	€ 26.000	€ 26.000
Onttrekking	€ 22.000	€ 29.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 13.000	€ 10.000

3. Meerwaarde

De opgave is om te komen tot een meer ecologisch beheer binnen de bebouwde kom en optimaliseren van het ecologisch beheer buiten de bebouwde kom. Dit bereiken we door meer klimaatadaptieve en biodiversiteitversterkende maatregelen toe te passen, open te staan voor participatie en het delen / ontwikkelen van kennis. Daarnaast monitoren we wat we bedacht hebben en sturen bij waar het nodig is. Dit wijkt deels af van het traditionele groenonderhoud op beeldkwaliteit.

Vooraf is het nodig om de kennis te vergroten en meer begrip en draagvlak te krijgen voor ecologisch groenbeheer. Gerichte communicatie en educatie is nodig gericht op doelgroepen. Acties kunnen zijn:

- Starten met pilot-projecten ecologisch beheer en vergroening;
- Excursies naar voorbeeldprojecten;
- In weekblad de Eyckelbergh en op social media ieder seizoen artikelen en tips voor de tuin plaatsen;

Een dashboard ontwikkelen en inzetten. Om de prestaties op het gebied van participatie, communicatie, duurzaamheid en biodiversiteit inzichtelijker en meetbaar te maken.

In de ogen van veel mensen groeien bomen vanzelf. Het belang van boomwortels en de bodem is vaak onbekend maar fundamenteel voor het behouden en optimaliseren van de vele functies welke bomen kunnen vervullen. Bomen kunnen uiteenlopende functies vervullen, waarmee invulling gegeven kan worden aan verschillende thema's zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit, en waardevolle leefomgeving. Bij functies moet je denken aan: Verkoeling, energiebesparing, waterbuffering en circulariteit maar ook de variatie in ecosysteemdiensten, bodemverrijking en leefomgeving Flora en Fauna alsmede geluidswering, luchtzuivering, en tijdsbeleving. Zogenaamde ecosysteemdiensten. Om een gedegen investering, financiering en beheer van bomen te realiseren moeten de functies, de betekenis en de waarde van bomen duidelijk zijn.

